

Läroplan för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning

Läroplanssystemet och grunderna för läroplanen

Styrsystemet för grundläggande konstundervisning består av:

- Lagen (633/1998) och förordningen (813/1998) om grundläggande konstundervisning
- Utbildningsstyrelsens föreskrift om grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen
- Läroplanen som godkänts av utbildningsanordnaren

Enligt 5 § i lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) beslutar Utbildningsstyrelsen om målen och det centrala innehållet för varje konstart i den grundläggande konstundervisningen (grunderna för läroplanen). Utbildningsstyrelsen beslutar också om elevbedömningen och vilka uppgifter som ska antecknas i betygen (lag om grundläggande konstundervisning, 8 §).

Utbildningsanordnaren utarbetar en läroplan som är anpassad till lokala förhållanden och är i enlighet med de grunder som fastställts av Utbildningsstyrelsen. Utbildningsanordnaren planerar utbudet av undervisning och beslutar om undervisningens omfattning enligt Utbildningsstyrelsens föreskrift om grunderna för läroplanen. Undervisningen dimensioneras så att målen kan nås. Den lokala läroplanen godkänns av utbildningsanordnaren.

Allmänt

Verksamhetsidé

Den grundläggande konstundervisningen är målinriktad och framskrider från nivå till nivå. Den är i första hand avsedd för barn och unga. Eleverna ska ges möjligheter att studera långsiktigt, målmedvetet och i enlighet med sina egna intresseområden. Undervisningen främjar utvecklingen av ett livslångt intresse för en konstart och ger eleverna färdigheter att söka sig till utbildning inom konstarten i fråga.

Värden, syn på lärandet, lärmiljö och arbetssätt

Den grundläggande konstundervisningen bygger på respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet, jämlikhet och kulturell mångfald. Undervisningen ska främja jämställdhet mellan könen och respektera könets mångfald. De estetiska, etiska och ekologiska frågor som är en del av konsten vägleder eleverna att reflektera över och bedöma vad som är viktigt och värdefullt i livet. I den grundläggande konstundervisningen skapas en grund för en socialt och kulturellt hållbar framtid.

Undervisningen ska stärka elevens förmåga att uttrycka sig, tolka och värdera, både visuellt och verbalt. Studierna stöder utvecklingen av elevernas kreativa tänkande och delaktighet samt stärker utvecklingen av elevernas identitet och kulturella läskunnighet.

I synen på lärandet har eleven en aktiv roll. Eleven lär sig ställa upp mål och arbeta både självständigt och tillsammans med andra. Upplevelser, växelverkan med omgivningen samt användning av olika sinnen och kroppen har en stor betydelse för lärandet. Lärandet är en process som utvecklar elevens kunskaper och färdigheter på ett mångsidigt sätt. Eleverna ska uppmuntras att reflektera över sina sätt att lära sig och använda denna kunskap till att främja sitt eget lärande. Sporrande och uppmuntrande handledning stärker elevens tro på sina egna möjligheter.

Utgångspunkten för lärmiljöerna i den grundläggande konstundervisningen är att de ska vara fysiskt, socialt och psykiskt trygga. Ändamålsenliga utrymmen, arbetsredskap, material och tillgång till en mångsidig användning av teknologi och medier är väsentligt. Samarbete med lokala aktörer och användning av lokala kulturtjänster och nätverk främjar också undervisningen.

Verksamhetskultur

Målet är att skapa en verksamhetskultur som främjar lärande och hållbart välbefinnande. Den ska hjälpa eleverna att växa genom att utveckla deras tankeförmåga och kreativitet.

En gemensam verksamhetskultur ska också ge eleven kännedom om juridiskt skyddade rättigheter såsom yttrandefrihet, integritetsskydd och upphovsrätt.

Samarbete och växelverkan behövs både inom läroanstalten och med vårdnadshavarna och eventuella andra aktörer.

Studiernas uppbyggnad och omfattning

Den allmänna lärokursen inom de olika konstarterna består av **gemensamma studier** och **temastudier**.

Den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning omfattar sammanlagt 500 timmar. De gemensamma studierna är 300 timmar och temastudierna 200 timmar. Den beräknade omfattningen av en timme är 45 minuter.

Syftet med de gemensamma studierna är att eleverna ska få de grundläggande färdigheterna inom konstarten. I temastudierna stöds eleverna att utvidga de färdigheter de fått under de gemensamma studierna.

Studiehelheterna, målen, innehållet och den beräknade omfattningen fastställs utgående ifrån Utbildningsstyrelsens föreskrift om grunderna för läroplanen.

Mål för studierna

Målet för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning är att främja ett livslångt förhållande till konsten och kulturell delaktighet. Målet är också att främja lärandets glädje, studiemotivation och kreativa tänkande.

I undervisningen beaktas elevernas individuella behov och eleverna uppmuntras och handleds att välja sådana former att skapa konst som är betydelsefulla för dem.

Eleverna får experimentera, öva och tillämpa olika uttrycksmedel inom sin konstart med alla sina sinnen. Undervisningen ska också stödja eleverna att utveckla sin tankeförmåga och multilitteracitet.

Bedömning

Bedömningens syfte är att stödja elevernas framsteg i studierna; att hjälpa eleven att ställa upp mål för sina studier, styra sitt arbete i riktning mot målen och förstå sin egen läroprocess.

Eleverna handleds i sitt lärande och bedöms mångsidigt under läroprocessen. En mångsidig och fortlöpande bedömning består av olika sätt att ge respons samt handledning för självvärdering och kamratvärdering. Bedömningen ska ske i växelverkan och främja elevernas delaktighet.

Eleven introduceras i principer och praxis för bedömningen. Eleverna och deras vårdnadshavare får information om de studiehelheter som eleven utfört under året genom en skriftlig utvärdering av läraren.

Efter att ha fullgjort både de gemensamma studierna och temastudierna i den allmänna lärokursen får eleven ett avgångsbetyg.

Avgångsbetyget ska innehålla följande uppgifter:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och läroanstaltens namn
- konststart
- elevens namn och personbeteckning
- studietiden i år
- uppgifter om de studiehelheter som eleven har fullgjort
 - varje enskild studiehelhets namn och omfattning
- rektors underskrift och läroanstaltens stämpel
- datum för erhållande av tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet att ordna utbildningen eller datum för kommunens beslut om godkännande av läroplanen för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning
- en anteckning om att utbildningen har genomförts enligt de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning 2017.

Intyg över deltagande

En elev ges på begäran ett intyg över de studier som fullgjorts om studierna avbryts eller om eleven behöver det av någon annan orsak.

Individualisering av lärokursen

Innehållet i lärokursen anpassas utgående ifrån respektive elevs intresse och kunskap. Lärokursen kan vid behov individualiseras så att eleven kan utveckla sina färdigheter utgående från sina egna förutsättningar. I sådana fall utarbetas för eleven en individuell studieplan där studiernas mål, innehåll, studietid, undervisningens genomförande, behövliga stödåtgärder och bedömningsförfarande anpassas enligt elevens behov. Den individuella studieplanen uppgörs i samarbete mellan eleven, vårdnadshavaren och läraren. Vårdnadshavarna informeras om möjligheten till individualisering.

Elevantagning

Eleverna antas i den ordning de anmäler sig. Elevens vårdnadshavare ska inför nytt läsår meddela om studierna fortsätter. Detta görs i augusti före höstterminens kursstart senast det datum som institutet ifråga har meddelat.

Tillgodoräknande av studier

Ifall en elev har intyg på tidigare slutförda studier som motsvarar målen för och det centrala innehållet i läroplanen kan dessa enligt övervägande räknas tillgodo.

Samarbete

Vårdnadshavarna uppmuntras att följa med hur elevernas studier framskrider genom att de inbjuds till att följa med undervisning, utställningar och framträdanden.

Kontakt med vårdnadshavarna angående undervisning och praktiska arrangemang sker huvudsakligen genom skriftliga meddelanden (sms eller e-post). Vid behov ordnas informationsmöten.

Samarbete med grannkommuner som erbjuder grundläggande konstundervisning och andra läroanstalter och aktörer som ger konstfostran fortsätter.

Utveckling av verksamheten

Nya idéer för undervisningen samt nya sätt att samarbeta med andra aktörer inom olika konstarter eftersträvas. Att utveckla, ta tillvara och integrera den kulturella mångfalden inom konstarterna är också av betydelse.

Bildkonst

Målsättning

Syftet är att utveckla färdigheterna i visuella iakttagelser, tänkande, uttryck, tolkning och värdering. Eleverna ges möjlighet att fördjupa sig i innehåll, teman och uttrycksmedel som är betydelsefulla för dem. Eleverna uppmuntras att njuta av bildkonsten och att uppskatta sitt eget och andras konstnärliga arbete. Under studiernas gång övar sig eleven i att tolka och bedöma bildkonst och annan visuell kultur från olika perspektiv.

I de gemensamma studierna i bildkonst är syftet att eleven ska lära sig de grundläggande färdigheterna i konstarten. Eleverna bekantar sig på ett mångsidigt sätt med visuellt uttryck, tvärkonstnärliga arbetsätt och med konst som är betydelsefull för eleverna. Undervisningen inspirerar eleverna att reflektera över bildkonsten från ett historiskt, kulturellt, samhälleligt och framtida perspektiv och uppmuntrar till reflektion och kritiskt tänkande.

Eleverna övar sig i visuella iakttagelser, visuellt tänkande, verbalisering och diskussion om bilder. Eleverna prövar på olika uttrycksmedel som olika verktyg och material erbjuder och utnyttjar digitala och teknologiska möjligheter i sitt skapande.

Syftet med temastudierna i bildkonst är att fördjupa elevernas bildkonstnärliga tänkande och uttryck samt utveckla kunskaper och möjligheter att påverka. Undervisningen uppmuntrar eleverna att utveckla sin konstuppfattning och fördjupa sina färdigheter i visuellt uttryck. Undervisningen uppmuntrar eleverna att uttrycka iakttagelser och tankar visuellt och att motivera sina egna tolkningar. Undervisningen uppmuntrar eleverna att utveckla sitt kritiska tänkande och att genom handledning uttrycka sina synsätt och åsikter med konstens medel.

I undervisningen väljs arbetsätt som uppmuntrar till växelverkan, till att skapa tillsammans, till att lära av andra och reflektera över sitt eget lärande. Elevernas egna mål, individuella behov och intresseområden beaktas och eleven uppmuntras att ta en aktiv roll i valet av arbetsätt. I undervisningen används olika lärmiljöer, teknologier och medier på ett mångsidigt sätt utgående ifrån de förutsättningar institutet har. Målet är att de valda arbetsätten och lärmiljöerna ska stödja en undersökande attityd och utveckla det kritiska tänkandet. Eleverna uppmuntras att experimentera och improvisera.

Både inom de gemensamma och temastudierna bör eleven ges möjlighet att på ett flexibelt sätt kunna välja det tema som intresserar mest.

Bedömning

Bedömningens uppgift är att stödja elevernas framsteg. Den består av olika sätt att ge respons samt handledning för självvärdering och kamratvärdering. Föremål för bedömning i den allmänna lärokursen i bildkonst är *Förhållandet till konst*, *Visuell läskunnighet* och *Delaktighet och påverkan*.

Genom fortlöpande bedömning och respons utvecklas elevernas förhållande till konst, visuella uttryck och tänkande, kunskaper och möjligheter att påverka. Bedömningen kan bestå av en arbetsreflektion för varje lektion eller en gemensam diskussion där bl.a. resultat eller arbetsprocess kan diskuteras. Studierna bedöms positivt och uppmuntrande; eleverna får personlig respons och eleverna får öva sig i självvärdering och kamratvärdering.

Efter varje avslutat läsår ges en skriftlig utvärdering av läraren till elever och vårdnadshavare om de studier som eleven utfört under året.

BILDKONST

grupp	målsättning	konsthistoria	ämnesområden
Intuitivt skapande (8-10 år) Nybörjargrupp 60 h/läsår (år 1, år 2)	-lära känna och hantera olika material och verktyg -bekanta sig med olika visuella begrepp inom bildkonsten på ett fritt och lekfullt sätt -öva sig i att uttrycka, diskutera och tänka kreativt kring det egna arbetet och sätta det i relation till konsthistorien	Expressionism, impressionism, Icke-västerländsk konst Miljökonst	2-D → frottage, färglära, (blanda färg), hårda och mjuka kriter, blyerts, bläck, penselhantering, självporträtt, kontrast, akrylfärg Skulptur/installation → grundteknik i keramik; tumning/ringling, retur- naturmaterial, hantera verktyg Grafik → enkla tryck, monoprint, att stämpla
Tekniskt kunnande (10-13 år) Fortsättningsgrupp 60 h/läsår (år 3, år 4, år 5)	-bekanta sig med teknisk hantering av material -få en förståelse för de viktigaste visuella begreppen och börja använda dem på ett medvetet sätt -kan diskutera kring uttryck och känslor i det egna arbetet och val av teknik och uttryck -kan sätta det egna arbetet i relation till andras verk och till konsthistorien	Renässans till klassicism och modernism	2-D → perspektiv, komposition, modellteckning, stilleben, självporträtt, clair-obscur, akvarell, kol, collage, serieteckning Skulptur/installation → bruksföremål, arkitektur, textur och struktur, keramik; kavling, gjutlera, gips Grafik → linosnitt, serigrafi, etsning Performance → 1 minut skulptur Audiovisuell konst → digital foto, ler- och klippanimation
Eget uttryck (13-15 år) Fördjupad grupp 100 h/läsår (år 6, år 7)	-hitta sitt eget uttryck, fördjupa sina intressen och kunskaper -förmedla ett budskap genom bildkonst och att reflektera över sitt eget skapande -kan diskutera och verbalt berätta kring en bilds/ett verks innehåll och budskap samt motivera sina egna tolkningar -förverkliga egna projekt	Postmodernism Nutidskonst	2-D , 3-D → olika tekniker med fokus på innehåll: känslor, åsikter, politisk konst Fotografi → mörkrumsteknik, bildhantering Film → kortfilm Performance → kroppen som uttrycksmedel Installation → att använda ett utrymme som material Grafisk design möjlighet att fördjupa sig genom bildkonstläger eller korta kurser i bl.a. mörkrumsteknik, kortfilm, ljudkonst, digital bildhantering, djuptryck möjlighet att fritt välja tema under temadagar

Teaterkonst

Målsättning

Syftet är att stärka elevernas aktiva aktörskap och förståelse för teaterkonst. Teaterkonst kan innehålla olika utgångspunkter och arbetssätt, t.ex. skådespelarkonst, manusförfattande, dramaturgi, regi och visualisering. Teaterkonst omfattar flera genrer där olika konstarter förenas. I grunderna för läroplanen för den allmänna kursen är tanken att teaterkonsten förverkligas i form av olika föreställningar och framställningsformer.

Målet för de gemensamma studierna är att eleverna bekantar sig med olika inriktningar i teaterskapande. Det kulturella kunnandet stärks och ger färdigheter för fortsatta studier på olika områden.

I de gemensamma studierna bekantar sig eleverna med teaterkonsten genom olika övningar och processer för att skapa teater. Eleverna diskuterar och agerar interaktivt i grupp samt övar sig på de olika delområdena i uppträdande. Eleverna skapar själva material för föreställningarna och bekantar sig med olika källmaterial t.ex. sagor, dikter, pjäser, filmer, medietexter, bilder, ljud eller livsberättelser. Eleverna övar också att ge och ta emot respons och i att reflektera på olika sätt.

Målet för temastudierna i teaterkonst är att eleven utvecklar sin förståelse för teaterkonst och sina uttrycksformer. Eleven får handledning i att bekanta sig med teaterns mångsidiga arbetsuppgifter och i att utnyttja teaterfärdigheter i olika yrken, vid arbetssökning och i studierna. I studierna övar eleverna sig i olika teaterfärdigheter och diskuterar, analyserar och interagerar i grupp. Eleverna både skapar eget material och bekantar sig med källmaterial för föreställningar. Eleverna övar sig i att ge och ta emot respons och att reflektera på olika sätt.

I undervisningen betonas kommunikativa färdigheter och förmågan att arbeta i grupp. Engagemang och motivation är viktigt. Det är av central betydelse att öva upp elevernas egen uttrycks- och iakttagelseförmåga. Elevernas utveckling följs upp genom kontinuerlig respons.

Bedömning

Bedömningen av studierna i teaterkonst baseras på iakttagelser. Den stöder utvecklingen av elevernas egna konstnärliga tänkande, färdigheter i uppträdande och interaktion, uppställandet av egna mål. Studierna bedöms positivt och uppmuntrande; eleverna får personlig respons och eleverna får öva sig i självvärdering och kamratvärdering.

Bedömningen av den allmänna lärokursen i teaterkonst omfattar alla målområden: uppträdande och interaktion, teaterföreställningen, den egna konstnärliga processen och teaterkonst som en del av samhället. I de gemensamma studierna är syftet med bedömningen att stödja utvecklingen av de grundläggande färdigheterna i teaterkonst. Huvudvikten läggs vid uppträdande och interaktion samt processen att slutföra en teaterföreställning. I temastudierna betonas särskilt den egna konstnärliga processen och fördjupandet av färdigheterna.

TEATERKONST

GRUPP	MÅLSÄTTNING	UPPTRÄDANDE	INTERAKTION	ÄMNESOMRÅDEN	FÖRESTÄLLNING
<p>(8 – 10 år)</p> <p>Nybörjargrupp</p> <p>60 h/läsår</p> <p>(år 1, år 2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> -bekanta sig med teater i olika former -utveckla sin fantasi och initiativförmåga -uppmuntra till skapande verksamhet -hitta egna styrkor och utvecklingsområden <p><i>bekanta sig, uppmuntra, öva</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -teater- och rollekar -hur man förhåller sig på scen -närvaro i uppträdandet -repetitionsförmåga 	<ul style="list-style-type: none"> -gruppbaseade teateraktiviteter -interaktion med andra skådespelare och publiken -lyssna och ta tillvara andras ideér och förslag 	<ul style="list-style-type: none"> -grunderna i teater som konstform, dramaturgi och improvisation -kroppen och rösten som uttrycksredskap -mim, pantomim, mimik -karaktärsarbete -skapa berättelser 	<ul style="list-style-type: none"> -sagor, pjäser, dikter, medietexter, bilder, ljud, livsberättelser -egen dramatisering -insikter i övningsprocessen -föreställn.repetition
<p>(10 -13 år)</p> <p>Fortsättningsgrupp</p> <p>60 h/läsår</p> <p>(år 3, år 4, år 5)</p>	<ul style="list-style-type: none"> -utveckla koordinationsförmåga, kroppsmedvetenhet -reflektera över eget arbete <p><i>öva, undersöka, handleda</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -scennärvaro -helhetsmässigt uttryck 	<ul style="list-style-type: none"> -diskutera och bedöma eget och andras arbete 	<ul style="list-style-type: none"> -olika teaterformer -olika rörelsetekniker -textarbete och artikulation -omsätta tekniker och färdigheter till teatraliska situationer -teatersport 	<ul style="list-style-type: none"> -egna nummer -planering, beredande och förverkligande av föreställning -arbeta långsiktigt och målinriktat
<p>(13 -15 år)</p> <p>Fördjupad grupp</p> <p>100 h/läsår</p> <p>(år 6, år 7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> -reflektera över egna styrkor och utvecklingsområden -iaktta sig själv och verkligheten runtomkring -ställa upp mål för sig själv och reflektera över sitt eget arbete <p><i>fördjupa, analysera, öva</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -helhetsmässigt uttryck -scennärvaro -personligt uttryck 	<ul style="list-style-type: none"> -samband med andra konstarter -jaget och gruppen -interaktion med andra skådespelare och publiken 	<ul style="list-style-type: none"> -olika delområden; t.ex. regi, scenografi, kostym, ljus- och ljudplanering -utarbete manuskript -teaterns mångsidiga arbetsroller -teaterhistoria/dramalitteratur -företagsamhet -läsa, diskutera och analysera pjäser 	<ul style="list-style-type: none"> -från idé till föreställning - arbeta långsiktigt och målinriktat -slutarbete